

GĘŚL (57) *sb f*

gęśl (30) [*w znac. 2.*], **gęśli**, **gęśle** *prawdopodobnie pl t* (27) [*w znac. 1.*]

gęśl (57), [**gąśl**].

sg N gęśl (20). ◇ *L gęśli* (9). ◇ *pl N gęśli* (5) *FalZioł*, *KochPs*, *KochFr*, *KlonŻal*, *RybWit*, *gęśle* (1) *WerGośc*, [*gąśle*]. ◇ *G gęśli* (2). ◇ *A gęśli* (5) *RejPs*, *KochPs*, *KlonŻal*, *KochPieś*, *WitosłLut*, *gęśle* (3) *HistRzym*, *KochPieś*, *OstrEpit*. ◇ *I gęślami* (6). ◇ *L gęśläch* (6); *-äch* (3) *Leop* (2), *BielKron*, *-ach* (1) *GliczKsiąż*, *-(a)ch* (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. *Strunowy instrument muzyczny (smyczkowy lub szarpany); psalterium Vulg; citharae genus quadrangulum Cn* (27) : Vidamy też iż gędziec (możeli fie tego wwarować) nigdy fie tego niedopuszczą [!] aby ftruny na ięgo [!] gęślach nie ftworne były *BielŻywGlab nlb* 10; *LubPs* M; A wzięwfyzy Apollon gęfle/ pocznie grąc bárzo wdzięcznie/ á plęfąc wybornie *HistRzym* 13; Ciebie ia nowym rymem/ pánie/ y wdzięcznemi [!] Wyfláwiác będę gęślami fwemi [*in psalterio decachordo psallam tibi Ps* 143/9] *KochPs* 209, 215; *KlonŻal* D; Złączaćie fwóy wdzięczny głos z gęślami mownymi *KochMuza* 26; *KochSob* 68; *RybGęśli* A3; *WitosłLut* A2; Zá tym Wiefkie Gęśli/ (kto fłychał) ku czći Pánfkiemu przyiáchaniu hurmem gruchnęły. *RybWit* C2v; [*Gąfle/ Cythara Volck Fff2d.*]

W połączeniach szeregowych (12): Trąbami ij organy/ bębny ij też zwony/ gęflami/ fkrzipitzami ij wfyfkim narzędem/ takież wfłech fwiętych piénijm ij glofem anielfkim/ ciebie doftoyno chwálitz dzieciátko z matuchną. *OpecŻyw* 19v; *FalZioł* V 51 v; *RejPs* 219v; *GliczKsiąż* H2; Wfífycy byli pod ręką oycá fwego rozfłykowani ku fpiewaniu w kościele Pánfkim/ ná cymbalech/ ná gęślach/ ná lutniach [*distributi erant in cymbalis et psalteriis et citharis*]/ ku fluzbam domu Bożego wedle Krolá *Leop* 1.Par 25/6, 1.Par 25/1; *BibRadz* 1.Reg 18/6; *KochPs* 139; á poki flynie Lutnia/ y mowné gęśli/ Sappho nie zginie. *KochFr* 65; *WerGośc* 212; *KochPieś* 10; *OstrEpit* A2.

W charakterystycznych połączeniach: gęśli mowne (3), *wdzięczne, złote* (2).

Zwrot: »gąść na gęślach« (1): potkałz fie s Proroki sfłępuiácemi z gory Pánfkiey/ fpiewaiác wefele/ gędąc ná gęślach y prorokuiąc *BielKron* 64.

Szereg: »psalterz to jest gęśli« (1): Na Pfalterzu, to iefł na gęślach, ktore był tobie Dawid fprowił. *WróbŻółt* ff3v.

Przen: Poezja (2) : Chćielifmy tve gęśli oddać páfterfkiemu Bogu *KlonŻal* B3.

Wyrażenie: »Dawidowe gęśli« = psalterz (1): Y teraz cí z Libanu niofę Dawidowé Złoté gęśli/ á przy nich Polfkie pieśni nowé *KochPs* 2.

2. *Tytuł zbioru wierszy lirycznych oraz jego części* (30) : W Pierwfzey Gęśli kártę przewroćiwfyzy w pierwfzym wierzfu nie dołożono tego [!] słowká Roki. *RybGęśli* A4; *Gęśl* pirwíza. *RybGęśli* B, A4 [8 r.], Bv [2 r.], B2, B2v, B3v (29).

Tytuł (1): Ianá Rybinfkiego Gęśli ROZNORYMYCH. Księgá I. *RybGęśli kt*.

Synonimy: 1. gędźba, psalterz; 2. pieśń.